

Acta Juris Stetinensis

2022, nr 3 (vol. 39), 295–302
ISSN (online) 2083-4373 ISSN (print) 2545-3181
DOI: 10.18276/ais.2022.39-18

Jakub Cieśla
Uniwersytet Szczeciński
e-mail: jakub.ciesla@outlook.com
ORCID: 0000-0003-4406-8843

Patryk Kupis
mgr
Uniwersytet Szczeciński
e-mail: patryk.kupis@usz.edu.pl
ORCID: 0000-0002-3044-3350

Ogólnopolska konferencja naukowa imienia Profesora Stanisława Czepity „O pojmowaniu prawa i prawoznawstwa” Szczecin, 25–26 listopada 2021 roku

W dniach 25–26 listopada 2021 roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa imienia Profesora Stanisława Czepity pt. „O pojmowaniu prawa i prawoznawstwa”. Była to już druga edycja tego wydarzenia naukowego, poświęconego pamięci prof. Stanisława Czepity – uznanego teoretyka i filozofa prawa, prorektora Uniwersytetu Szczecińskiego i dziekana Wydziału Prawa i Administracji US. Profesor był autorytetem dla społeczności akademickiej Uniwersytetu Szczecińskiego, a także środowiska naukowego teoretyków i filozofów prawa. Swoim przedwczesnym odejściem pozostawił niezapełnioną dotąd pustkę, a rzeczony przedsięwzięcie naukowe jest namiastką jej wypełnienia. Podczas konferencji odbyły się dwudniowe obrady plenarne, liczące sześć paneli oraz dwa panele specjalne zagranicznych naukowców, a także równoległa sesja młodych teoretyków prawa, podzielona na trzy panele. Obrady konferencji trwały łącznie aż dwadzieścia cztery godziny. W ich trakcie

wyłoszono łącznie sześćdziesiąt referatów, a uczestnicy konferencji reprezentowali aż dwadzieścia cztery ośrodki naukowe z Polski i pozostałej części świata. Konferencja odbyła się pod honorowym patronatem Jego Magnificencji Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego.

Obrady konferencji, prowadzone zdalnie, zostały uroczystie rozpoczęte przez prof. dr. hab. Waldemara Tarczyńskiego – rektora Uniwersytetu Szczecińskiego. W swoim wprowadzającym przemówieniu podziękował organizatorom konferencji za podjęcie trudu przygotowania tego wydarzenia naukowego. Słowa uznania skierował zwłaszcza do dr Beaty Kanarek – przewodniczącej komitetu organizacyjnego konferencji, wieloletniej uczennicy prof. Stanisława Czepity. Rektor podzielił się również osobistymi wspomnieniami o więzi, która łączyła go z patronem konferencji, i wyraził żal, że śmierć prof. Stanisława Czepity zerwała tę szczególnie istotną dla niego relację. Po wystąpieniu rektora dr Beata Kanarek oddała głos moderatorowi pierwszego panelu konferencji – prof. dr hab. Sławomirze Wronkowskiej-Jaskiewicz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), wybitnej teoretyczce prawa, która wraz z prof. Stanisławem Czepitą była uczennicą profesora Zygmunta Ziemińskiego i członkiem prowadzonej przez niego Katedry Teorii i Filozofii Prawa.

Prof. Sławomira Wronkowska-Jaskiewicz rozpoczęła od krótkiego wspomnienia swojego przyjaciela, patrona konferencji. Następnie oddała głos pierwszemu prelegentowi tego panelu prof. dr. hab. Janowi Woleńskiemu, dr. h.c. (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie), nestorowi polskiej filozofii prawa, jednemu z największych autorytetów w środowisku filozoficznym w Polsce. Wyłoszył on referat pt. *Przemiany rozumienia filozofii prawa a rozumienie prawa*. Kolejnym prelegentem był prof. dr hab. Marek Smolak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Ten znakomity filozof prawa, kierownik Zakładu Teorii i Filozofii Prawa UAM i redaktor naczelny czasopisma „Ruch Prawniczy, Socjologiczny i Ekonomiczny” omówił temat *Aksjologia prawa w ujęciu Stanisława Czepity*. Trzecim prelegentem tego panelu był prof. dr hab. Stanisław Kaźmierczyk (Uniwersytet Wrocławski), teoretyk prawa, posiadający w dorobku naukowym uznane prace metodologiczne, a także wieloletni kierownik Katedry Teorii i Filozofii Prawa UW, a obecnie jej emerytowany profesor. Przedstawił on rozważania *Profesora Stanisława Czepity wkład w teorię prawa*. Następnie swój referat *Prawoznawstwo post-liberalne* wyłoszył prof. dr hab. Adam Sulikowski (Uniwersytet Wrocławski). Ostatnim prelegentem pierwszego panelu był dr Jarosław Niesiołowski (Uniwersytet Gdański), który zatytułował swoje wystąpienie *Rozwinięta koncepcja źródeł prawa Zygmunta Ziemińskiego*. Wraz z zakończeniem tego wystąpienia rozpoczęła się dyskusja nad poruszonymi zagadnieniami.

Panel drugi rozpoczął się od przekazania głosu moderatorowi – prof. dr. hab. Zygmuntovi Toborowi (Uniwersytet Śląski w Katowicach), wieloletniemu kierownikowi Katedry Teorii i Filozofii Prawa UŚ. Po krótkim wstępie i przekazaniu informacji organizacyjnych oddał on głos pierwszemu prelegentowi tego panelu, dr. hab. Sławomirowi Tkaczowi, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski w Katowicach), który wygłosił referat *Pojmowanie prawa w koncepcji Szymona Rundsteina*. W następnej kolejności głos zabrał dr. hab. Arkadiusz Barut (Uniwersytet Wrocławski) z wystąpieniem *Wspólne wartości jako warunek instytucjonalnego charakteru prawa. Perspektywa koncepcji neoklasycznej*. Po nim oddano głos dr. hab. Janowi Winczorkowi (Uniwersytet Warszawski), który omówił temat *Dostęp do prawa jako pojęcie podstawowe nauk prawnych*. Czwarty z kolei referat tego panelu zatytułowany *Skutek konwencjonalnej czynności procesowej jako jej element konstytutywny w sytuacji nadużycia prawa* wygłosił dr. Ireneusz Wolwiak (Uniwersytet Śląski w Katowicach). Następnie głos zabrała dr. Agnieszka Serlikowska (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), omawiając zagadnienie *Trywializacja wykładni jako zagrożenie dla demokratycznego państwa prawa*. Ostatnie w tym panelu wystąpienie *Czy prawo kształtuje obywateli?* należało do dr. Agaty Czarneckiej (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu). Po tym referacie moderator zarządził dyskusję nad poruszonymi wątkami.

Trzeci panel konferencji moderował prof. dr. hab. Marek Smolak. Po krótkim wprowadzeniu oddał głos pierwszym prelegentom tego panelu prof. dr. hab. Zygmuntovi Toborowi i dr. Mateuszowi Zeifertowi (Uniwersytet Śląski w Katowicach). Wygłosili oni wspólny referat *Krytyka eklektycznego podejścia do wykładni*. Następnym prelegentem był dr. hab. Olgierd Bogucki, prof. US (Uniwersytet Szczeciński), który swoje wystąpienie zatytułował *O teoretycznoprawnych założeniach koncepcji niekonstytucyjności zmian konstytucji*. Kolejny referat *Normatywność definicji legalnych – kilka uwag teoretycznych o dwóch konceptualizacjach problemu (w tradycji koncepcji klaryfikacyjnej J. Wróblewskiego i w tradycji koncepcji derywacyjnej M. Zielińskiego)* wygłosił dr. hab. Maurycy Zajęcki, prof. USWPS (Uniwersytet SWPS w Poznaniu). Następnie dr. hab. Małgorzata Stefaniuk, prof. UMCS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), wygłosiła referat *Stopień realizacji zasady odpowiedniego vacatio legis w praktyce parlamentarnej – wybrane problemy*. Po jej wystąpieniu głos oddano dr. Sławomirowi Peszkowskiemu z Krajowej Szkoły Administracji Publicznej, który omówił kwestie związane z *legislacyjnoprawnymi uwarunkowaniami wykładni systemowej opartej na argumentum a rubrica*. Następnym referat *Wykładnia i nauka prawa a etyka normatywna* wygłosił dr. Filip Gołba (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie). Po nim, jako ostatni w tym panelu, głos zabrał dr. Jakub Rzymowski (Uniwersytet Łódzki), przedstawiając rozważania *Konceptualizm prawniczy – ogólna teoria prawa*.

Czwartemu panelowi konferencji przewodniczył prof. dr hab. Jan Woleński, dr h.c. W tym panelu jako pierwszy wystąpił dr hab. Bartosz Liżewski, prof. UMCS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), który wygłosił referat *Strukturalizacja systemu prawa a porządek prawny*. Następnie głos zabrał dr hab. Piotr Szreniawski, prof. UMCS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), wygłaszając rozważania *Prawo w ramach koncepcji prawodawstwa jako uczenia się*. Trzeci w tym panelu referat *Ekonomiczna analiza prawa jako nowoczesna perspektywa służąca rozwojowi prawa bankowego, cywilnego oraz konsumenckiego* wygłosili dr hab. Krzysztof Koźmiński (Uniwersytet Warszawski) i mgr Mateusz Ciechomski (Uniwersytet Warszawski). Następnie głos zabrała dr Hanna Duszka-Jakimko (Uniwersytet Opolski), omawiając zagadnienia związane z *zaufaniem do prawa w świetle modelu rozwojowego prawa*. Po tym wystąpieniu dr Dobrochna Minich (Uczelnia Łazarskiego w Warszawie) wygłosiła referat *Proces konstytucjonalizacji a rozumienie konstytucji i prawa*. Następne wystąpienie zatytułowane *Czy prawo jest rodzajem funkcjonalnym? Analiza teorii Michaela Moore'a* należało do dr. Michała Pełki (Uniwersytet Warszawski). Ostatnia w tym panelu wystąpiła dr Małgorzata Węgrzak (Uniwersytet Gdański), przedstawiając referat *Koncepcja zasad prawa w hiszpańskiej kulturze prawnej*.

Następnie rozpoczął się specjalny panel zagraniczny, podczas którego głos zabrał prof. Matthew Kramer – filozof prawa i polityki z Uniwersytetu w Cambridge. Jest on członkiem Churchill College, a jego prace dotyczą głównie pozytywizmu prawniczego i etyki normatywnej. Wygłosił on referat *Incorporationism, Inclusivism and Indeterminacy*. Panel ten poprowadzili wspólnie dr hab. Olgierd Bogucki, prof. US i dr hab. Maciej Jońca, prof. US (Uniwersytet Szczeciński). Po trwającym około godzinę wystąpieniu prof. Matthew Kramera rozpoczęła się dyskusja, w której uczestniczyli naukowcy z różnych ośrodków naukowych w Polsce. Po jej zakończeniu, przedstawiciel organizatorów dr Beata Kanarek zarządziła przerwę w obradach konferencji do kolejnego dnia.

Kolejny dzień obrad rozpoczął się od powitania uczestników konferencji przez dr Beatę Kanarek, która następnie oddała głos moderatorowi piątego z kolei panelu, prof. dr hab. Adamowi Sulikowskiemu (Uniwersytet Wrocławski). Pierwszą prelegentką była dr hab. Tatiana Chauvin, prof. UW (Uniwersytet Warszawski), kierownik Katedry Filozofii Prawa i Nauki o Państwie UW, która wygłosiła referat *Relacja prawa i nauki – casus tworzenia prawa bioetycznego*. Po niej dr Paweł Kłos (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) omówił temat *Proces decyzyjny w prawie – balans między procesem myślowym a sztucznym (próba utrzymania równowagi)*. Następnie przewodniczący oddał głos dr Annie Rocławskiej-Szydło (Uniwersytet Wrocławski), która zaprezentowała referat *Argumentacja z podwójnego skutku jako uniwersalne narzędzie dyskursu prawniczego*. Rozważania

na temat *Wykładni funkcjonalnej przepisów prawa gospodarczego publicznego* zaprezentował dr Dariusz Kowalski (Uniwersytet SWPS w Warszawie). Ostatnim mówcą tego panelu był dr Dawid Bunikowski (Uniwersytet Finlandii Wschodniej), który wygłosił referat *Populizm (i konstytucjonalizm)*. Po tym wystąpieniu rozpoczęła się dyskusja na temat poruszonych zagadnień.

Ostatni panel polskojęzyczny konferencji moderowała dr hab. Tatiana Chauvin, prof. UW. Po krótkim wprowadzeniu oddała głos pierwszej prelegentce, dr Marcie Kowalczyk-Ludzi (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie). Wygłoszony przez nią referat nosił tytuł *Stosowanie wykładni rozszerzającej w dyskursie prawniczym – kilka uwag na tle nauk penalnych*. Następnie dr Anna Ceglarska (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie) w swoim wystąpieniu podjęła próbę odpowiedzi na pytanie: *Czy prawo potrzebny jest heros?* Kolejno swój referat *Kształtowanie jednolitości orzecznictwa w odniesieniu do dobra dziecka* wygłosiła dr Katarzyna Hanas (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie). Zamykające ten panel wystąpienie należało do dr. Michała Jabłońskiego (Fundacja „Laboratorium Prawa i Gospodarki”). Prelegent przedstawił rozważania na temat *Powrót do tzw. prawa powielaczowego jako remedium na zjawisko inflacji prawa?* Po referacie nadszedł czas na dyskusję o kwestiach poruszanych w wystąpieniach w ramach tego panelu.

Po południu rozpoczął się kolejny specjalny panel zagraniczny w języku angielskim. Przewodniczyli mu dr hab. Olgięrd Bogucki, prof. US i dr hab. Maciej Jońca, prof. US. Pierwszy referat wygłosił prof. Juan Ruiz Manero (Uniwersytet w Alicante), uznany hiszpański teoretyk prawa zajmujący się wykładnią konstytucji i teoretycznymi zagadnieniami związanymi ze stosowaniem prawa. Jego referat zatytułowany był *A general typology of regulative constitutional norms*. Po wystąpieniu nastąpiła dyskusja.

Kolejnym prelegentem był prof. Hans Köchler (Uniwersytet Leopolda I Franciszka w Innsbrucku), austriacki filozof prawa, który w swym programie badawczym poruszał m.in. zagadnienia fenomenologiczne, krytykę pozytywizmu prawniczego, a także zajmował się kwestiami dotyczącymi praw człowieka. Profesor przedstawił referat *Can the Notion of the Rule of Law be Applied to the UN System?* Dyskusja nad tym wystąpieniem zwińczyła tę część konferencji.

W trzeciej kolejności wystąpił prof. Andrei Marmor (Cornell University Law School w USA), jeden z najbardziej uznanych współczesnych filozofów prawa. Jego zainteresowania badawcze obejmują filozofię prawa, filozofię moralną, społeczną i polityczną oraz filozofię języka. W swoich badaniach wykorzystuje narzędzia analityczne właściwe również dla poznańsko-szczecińskiej szkoły teorii prawa. Podczas konferencji wygłosił referat *What is left of Legal Positivism*, które wywołało ożywioną dyskusję.

Ostatnim prelegentem panelu specjalnego był prof. Robert P. George (Uniwersytet Princeton), amerykański filozof prawa i niezwykle ceniony autorytet w USA. Doradzał prezydentom Stanów Zjednoczonych Ameryki i Sądowi Najwyższemu tego kraju. Jest on również popularnym komentatorem istotnych spraw publicznych. Jego wystąpienie zostało zatytułowane *Natural Law, God, and Human Dignity*. Po nim otwarto dyskusję, w której wzięli udział liczni uczestnicy z różnych ośrodków naukowych.

W przypadku konferencji teoretycznoprawnych organizowanych przez Wydział Prawa i Administracji US staje się już tradycją organizowanie sesji dających możliwość prezentacji swoich badań również młodszymi adeptom nauki prawa. Równolegle do obrad eksperckich drugiego dnia konferencji odbyły się więc trzy panele młodych, w ramach których studenci, doktoranci i pracownicy naukowci nieposiadający stopnia naukowego zaprezentowali wyniki swoich rozważań naukowych.

Pierwszy panel młodych moderowany był przez dr. hab. Wojciecha Dziędziaka, prof. UMCS (Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej). Po wstępie prowadzącego obrady pierwszy referat *Teoria racjonalnego prawodawcy a postmodernizm* przedstawił Bartłomiej Kugacz (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu). Kolejnym prelegentem był Dominik Łukowiak (Uniwersytet Warszawski), który omówił kwestie *zmiany paradygmatu państwa i prawa w dobie postmodernizmu*. Następnie Mikołaj Ryśkiewicz (Uniwersytet Warszawski) zabrał głos na temat *Językowe źródło alienacji prawa – o niezrozumiałości i niezrozumieniu języka prawnego i prawniczego*. W dalszej kolejności Łukasz Bartosik i Jakub Cieśla (Uniwersytet Szczeciński) przedstawili referat *Język prawny a nieprofesjonalny odbiorca prawa*. Przedostatnim prelegentem podczas tej sesji był Paweł Bącał (Uniwersytet Warszawski), który przedstawił rozważania *O prawie i warunkach jego funkcjonowania z perspektywy socjologii prawa*. Panel został zwieńczony wystąpieniem Marleny Drapalskiej-Grochowicz (Uniwersytet Śląski w Katowicach) skupiającym się wokół tematu *Bliskie relacje – chaotyczne, nieokrzese, intuicyjne? Kilka słów o tym jak psychologia może pomóc prawu okiełzać bliskie relacje*. Następnie pod auspicjami moderatora przeprowadzono dyskusję w formie pytań i odpowiedzi odnośnie do tematów poruszonych w wystąpieniach.

Za moderowanie kolejnego panelu młodych odpowiedzialna była dr hab. Mażena Kordela, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Po słowach wstępu prof. Kordeli głos zabrał Michał Tratkiewicz (Uniwersytet Warszawski), który zaprezentował temat *Teoretyczne konsekwencje filozoficznej analizy prawoznawstwa przez Leszka Nowaka – teoria „prawodawcy doskonałego”*. Następny referat, przedstawiony przez Bartosza Jastrzębskiego (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), nosił tytuł *O metodzie interpretacji karnistycznej na tle polemiki pomiędzy W. Wolterem a I. Andrejewem*. W dalszej kolejności prelekcję

O doniosłości koncepcji czynności konwencjonalnych w polskiej teorii prawa wygłosił Patryk Kupis (Uniwersytet Szczeciński). Kolejny referat O możliwości rozwinięcia estetyki prawa w ujęciu zewnętrznym przedstawił Jędrzej Janicki (Uniwersytet Łódzki). Następnie Natalia Herold (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) podzieliła się refleksją nt. *Mieczysława Gogacza interpretacji tomistycznej koncepcji prawa*. Po niej głos zabrała Malwina Tkacz (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), omawiając zagadnienia związane z krytyką pozytywizmu prawniczego w myśli filozoficznej Vittoria Possentiego. Ostatnim prelegentem tego panelu był Maciej Mączyński (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), który wygłosił referat *Kilka słów o pozytytywizacji części ogólnej prawa administracyjnego jako próby rozstrzygnięcia problemów poznania prawa według Franciszka Longchamps*. Panel zwieńczyła moderowana dyskusja.

Ostatni panel młodych podczas tej konferencji moderował dr Michał Krotoszyński (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), a jako pierwszy w tej sesji wystąpił Szymon Bogucki (Uniwersytet Szczeciński) z referatem *Prawoznawstwo niemieckie przez pryzmat dzieł Carla Schmitta*. Kolejno głos zabrał Paweł Boike (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), który swoją prelekcję zatytułował *Sędzia konstytucyjny – archeolog czy żeglarz? Próba odniesienia amerykańskiego sporu o właściwą interpretację konstytucji do zagadnień diskutowanych w polskiej teorii wykładni prawa*. Po nim Kamil Barc (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) zaprezentował referat *Zasada incydentalności i reakcyjności prawa – czyli co łączy XVI-wieczny sejmik ze współczesnym Dziennikiem Urzędowym*. Następnie głos został oddany Sarze Smyczek-Gołębiewskiej (Uniwersytet Śląski w Katowicach), która przedstawiła rozważania dotyczące zagadnienia *argumentu ze słuszności w polskim orzecznictwie cywilnym*. W dalszej kolejności referat *Nowe quasi-źródła prawa na rynkach finansowych i kapitałowych* przedstawił Przemysław Mroczkowski (Uniwersytet Warszawski). Wyniki swoich badań zaprezentował następnie Bartosz Namieciński (Uniwersytet Szczeciński) w wystąpieniu *Zakaz interpretacji rozszerzającej jako podstawowa zasada prawa publicznego. Rozważania na gruncie przepisów prawa finansowego i podatkowego*. Przedostatnim prelegentem był Piotr Milwicz-Cichocki (Uniwersytet Warszawski), który omówił zagadnienie *Sztuczna inteligencja a integralność prawa*, natomiast jako ostatnia w tym panelu głos zabrała Berenika Sikora (Uniwersytet Łódzki), wygłaszając prelekcję *Znaczenie i rola zasady proporcjonalności w europejskim prawie pomoc publicznej*. Obrady zwieńczyła dyskusja uczestników i moderatora.

Po zakończeniu dyskusji dr Beata Kanarek w imieniu organizatorów konferencji podziękowała wszystkim uczestnikom za udział w tym przedsięwzięciu naukowym oraz za przygotowanie interesujących referatów. Zwróciła uwagę na bardzo życzliwy odzew środowiska naukowego na zaproszenie do udziału w konferencji

i wyraziła zadowolenie, że to wydarzenie naukowe sprzyja integracji środowiska teoretyków prawa, pozwalając również zapoznać się z aktualnym stanem badań w prawoznawstwie. Jednocześnie zaprosiła wszystkich do udziału w kolejnej edycji konferencji, która odbędzie się w listopadzie 2022 roku.

CYTOWANIE

Cieśla J., Kupis P., *Ogólnopolska konferencja naukowa imienia Profesora Stanisława Czepity „O pojmowaniu prawa i prawoznawstwa”*, Szczecin, 25–26 listopada 2021 roku, „Acta Iuris Stetinensis” 2022, nr 3 (vol. 39), 295–302, DOI: 10.18276/ais.2022.39-18.